

سازمان تربیت قرآن کریم

کلیات و آیین نامه اجرایی

طرح‌های تربیت آموزشیار و معلم قرآن کریم در حوزه قرائت
قرآن کریم؛ شامل:

۱. تربیت آموزشیار روخوانی و روانخوانی قرآن کریم
۲. تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم
۳. تربیت معلم تجوید قرآن کریم
۴. تربیت معلم صوت و لحن قرآن کریم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قال رسول الله ﷺ: **مُعَلِّمُ الْقُرْآنِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتِ فِي الْبَحْرِ**

برای معلم قرآن، همه موجودات، طلب آمرزش می کنند، حتی ماهی در دریا. ^۱

پیش گفتار

آشنایی با قرآن، این کتاب الهی و راهنمای سعادت و تحقق فرهنگ اصیل آن و بازگشت به کتابی که نور، هدایت، موعظه، تبیان، شفاء، میزان و فرقان است امری لازم و حیاتی می باشد و بی تفاوت بودن در برابر مواعظ و دستورات آن خسران دنیا و آخرت و انس و همنشینی با آن هدایت و بشارت را به دنبال خواهد داشت:

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ

« همانا این قرآن، (همگان را) به راهی که استوارترین راهباست، هدایت می کند و به ایمان آورندگان نوید و

بشارت (بهشت) می دهد. »^۲

از این رو سازمان دارالقرآن الکریم، در راستای احیای فرهنگ غنی قرآن کریم در سطحی وسیع، موضوع تعلیم کلام وحی را به عنوان امری واجب و تکلیفی الزامی تلقی نموده و با تهیه، تدوین و ارائه طرحهای متنوع قرآنی درصدد ایفای این وظیفه خطیر برآمده است و برای نیل به این هدف مقدس به یکی از مؤلفه های مهم تعلیم و تعلم که ضامن اجرای طرحهای قرآنی و تداوم بخش آموزش کلام الله مجید می باشد یعنی تربیت معلمان قرآن کریم، اهتمام ویژه داشته و دارد.

معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم نیز در جهت نیل به این هدف مقدس و با اعتقاد به ضرورت تربیت نیروهای متخصص قرآنی جهت تدریس در دوره های آموزشی و در راستای عمل به بند ۱ وظایف سازمان، مصرح در سند راهبردی سازمان دارالقرآن الکریم (با موضوع: «تلاش در جهت توسعه کمی و کیفی آموزش های قرآن کریم در بخش های تربیت نیروی انسانی»، «آموزش های تخصصی» و «آموزش های عمومی» در رشته های قرائت، حفظ، ترجمه، مفاهیم و تفسیر قرآن)، کلیات و دستورالعمل اجرایی «**طرح های تربیت نیروی متخصص آموزش قرآن کریم**» در رشته های روخوانی و روانخوانی، تجوید، مفاهیم، صوت و لحن طرح های تفصیلی مربوطه را جهت اجرا ارائه می نماید.

بخش اول :

کلیات طرح‌های تربیت آموزشیار و معلم قرآن کریم

طرح تربیت آموزشیار روخوانی و روانخوانی قرآن کریم

اهداف طرح:

اهداف کلی:

- ۱) شناسایی نیروهای مستعد روستاها و شهرستان‌های زیر ۱۰۰۰ خانوار و تربیت آنان جهت تدریس در دوره‌های آموزش قرائت قرآن کریم «سطوح ۱ و ۲» (روخوانی - روانخوانی قرآن و صحّت قرائت نماز) آن مناطق و خودکفایی آموزشی آنها در راستای تحقق و اجرای نهضت قرآن‌آموزی.
- ۲) روشمند نمودن و هماهنگ کردن آموزش روخوانی و روان خوانی در اقصی نقاط کشور و تعمیم روشهای بدیع و انتقال مهارت‌های تدریس یکپارچه و نظام یافته روخوانی و روانخوانی در سطح کشور.
- ۳) تکمیل حلقه‌های آموزشی در راستای زمینه‌سازی و اجرای نظام جامع و هماهنگ آموزش قرآن کریم.

هدف رفتاری:

انتظار می‌رود با برگزاری این دوره، دانش‌آموختگان ضمن تعمیق ارتباط خود با قرآن کریم، با فنون و روشهای نوین و علمی تدریس و آموزش روخوانی و روان خوانی قرآن و صحّت قرائت نماز (قرائت ۱ و ۲) - در سطح تعریف شده در این طرح- با هدف جذب هرچه بیشتر مشتاقان فراگیری قرائت کلام وحی، آشنا شده و با همکاری سازمان دارالقرآن‌الکریم، نظامی یکپارچه و هماهنگ را در آموزش‌های عمومی قرائت کشور به اجرا گذارند.

چکیده طرح:

طی اجرای این طرح و برگزاری دوره‌های مربوطه، علاقمندان به معلّمی و تدریس و تعلیم علوم و فنون رشته قرائت قرآن کریم «روخوانی» و «روان خوانی قرآن و صحّت قرائت نماز» پس از احراز شرایط گزینش، در «۶۰ ساعت آموزش حضوری» شامل جلسات آموزش دروس: ۱- روش تدریس روخوانی و روان خوانی و ۲- آموزش روش کارورزی «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی» شرکت نموده و در پایان پس از موفقیت در آزمونهای پایانی، ضمن اخذ گواهینامه مربوطه، به عنوان مربیان دوره‌های عمومی قرائت قرآن کریم (سطوح ۱ و ۲)، در مناطق محروم به تدریس دروس فوق خواهند پرداخت.

مشخصات کلی طرح:

- ۱- نام طرح: تربیت آموزشیار روخوانی و روانخوانی قرآن کریم.
- ۲- مدت طرح: ۶۰ ساعت آموزش حضوری
- ۳- مقطع زمانی: در طول سال.
- ۴- پیش‌نیاز: ۱- دارا بودن گواهی پایان دوره قرائت قرآن کریم (سطح ۲) و ترجمه و مفاهیم قرآن کریم (سطح ۱) یا قبولی در آزمون‌های ورودی معادل ۲- قبولی در آزمون کتبی قواعد روخوانی و روانخوانی
- ۵- گستره طرح: سراسر کشور.
- ۶- محل تشکیل طرح: روستاها و شهرستانهای زیر ۱۰۰۰ خانوار. بدیهی است که اولویت با مساجد و مکانهای فرهنگی، آموزشی و مذهبی خواهد بود.
- ۷- محتوای آموزشی: شامل دروس مندرج در این طرح که در ادامه خواهد آمد.
- ۸- مجری طرح: اداره امور قرآنی استان به عنوان ناظر و مجری اصلی و کلیه مراکز و مؤسسات قرآنی مردمی و دولتی به عنوان معین.
- تذکر: اداره امور قرآنی استان نهایت تلاش خود را در واگذاری اجرای دوره‌های آموزشی به مؤسسات و مراکز مردمی خواهند نمود.
- ۹- شکل اجرا: حضوری.
- ۱۰- گروه هدف (مخاطبان): حائزین شرایط پذیرش.
- ۱۱- تعداد متعلمین هر دوره: حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۵ نفر
- ۱۲- ارزش آموزشی: ۶۰ ساعت آموزشی.

● شرایط اختصاصی :

- ۱) دارا بودن گواهی پایان دوره قرائت قرآن کریم (سطح ۲) و ترجمه و مفاهیم قرآن کریم (سطح ۱) یا قبولی در آزمون های ورودی معادل
- ۲) قبولی در آزمون کتبی قواعد روخوانی و روانخوانی (حد نصاب نمره قبولی در این درس ۱۶ از ۲۰ می باشد).
- تذکر ۱: داوطلبانی که از زمان صدور گواهینامه ایشان بیش از ۲ سال سپری شده باشد می بایست در آزمونهای ورودی (مطابق با آزمون پایانی قرائت قرآن «سطح ۲») شرکت نمایند.
- تذکر ۲: در شرایط مساوی، اولویتها بر اساس ملاکهای زیر تعیین می گردد:
  - ۱) دارا بودن سابقه تدریس در دوره های قرائت قرآن کریم (سطح ۱ و ۲).
  - ۲) دارا بودن گواهی نامه های فوق الذکر (قرائت (سطح ۲) و مفاهیم (سطح ۱)).
  - ۳) مدرک تحصیلی بالاتر.
  - ۴) دارا بودن رتبه های ممتاز (در مسابقات قرآنی از جمله منطقه ای و استانی).
  - ۵) دارا بودن محفوظات قرآنی.

□ جدول محتوای آموزشی:

جدول عناوین درسی، تعداد واحدها و ساعات آموزش و آزمون دوره

ارزش آموزشی «به ساعت»	حدنصاب نمره قبولی	نوع آزمون	تعداد ساعات آموزشی			تعداد واحدها (ضریب)	عنوان درس	محور آموزشی
			جمع	غیر حضور	حضور			
۴۴	۱۶	شفاهی «تدریس عملی»	۴۴	--	۴۴	۲	روش های تدریس و فنون معلمی	
۱۶	۱۶	شفاهی «قرائت»	۱۶	--	۱۶	۲	آموزش روش کارورزی «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی)»	
۶۰ ساعت	---	کتبی و شفاهی	۶۰	--	۶۰	۴	جمع کل	

دروس طرح تربیت آموزشیار روخوانی و روانخوانی قرآن کریم

□ معرفی درس ۱:

نام درس: روش تدریس روخوانی و روانخوانی	تعداد ساعات آموزشی: ۴۴ ساعت آموزشی (۲۲ جلسه دو ساعته حضوری).
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با سپری نمودن این درس ضمن آشنایی با اصول و قواعد نظری و عملی تدریس مباحث روخوانی و روانخوانی قرآن کریم بتوانند علاوه بر بکارگرفتن اصول و قواعد مربوطه در تدریس خویش، توانایی انتقال مباحث مربوطه به قرآن آموزان را بیابند.	
استانداردهای آموزشی: ویژگی‌های مدرس: ترجیحاً همجنس با متعلمین، دارای گواهینامه دوره تربیت مدرس روخوانی و روانخوانی قرآن کریم یا ۲ دوره سابقه تدریس روش تدریس در دوره‌های آموزشیار و تربیت معلّم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم.	
وسایل و تجهیزات مورد نیاز: تخته سفید، تابلوهای آموزشی و...	
روش تدریس: پرسش و پاسخ، ایفای نقش، تمرین عملی، فعال و...	

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا

۱/۱- جدول بودجه‌بندی عناوین درسی « روش تدریس روخوانی و روانخوانی »

جلسه	عناوین و موضوعات تدریس	کارورزی
۱	مقدمه و بیان روش تدریس و کلاس‌داری ارائه جدول مبنای تهیه طرح درس و توضیح آن	درخواست تدریس اختیاری از متعلمین برای تجزیه و تحلیل تدریس ایشان - کارورزی طریقه تهیه جدول طرح درس
۲	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس الفبای عربی (۲۵ دقیقه)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)
۳	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صداهای کوتاه (فتحه، کسره و ضمه) (۲۵ دقیقه)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)
۴	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس سکون + درس ارزشیابی «۱» (۲۵ دقیقه)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)
۵	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صداهای کشیده (الف کشیده، یاء کشیده و واو کشیده) (۲۵ دقیقه)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)
۶	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس تشدید + درس ارزشیابی «۲» (۲۵ دقیقه)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)
۷	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس حروف ناخوانا (واو - ل - ی) (۲۵ دقیقه)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)
۸	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس علامت مدّ (۲۵ دقیقه)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)

۱ - در روش ایفای نقش، فراگیر عملاً در نقش معلم ظاهر شده و به تدریس و انتقال مطالب می‌پردازد. این روش علاوه بر ایجاد شور و انگیزه در فراگیران، آنان را برای ایفای نقش معلمی آماده می‌سازد.

کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس تنوین نصب (فتحه)، جر (کسره) و رفع (ضمه) + درس ارزشیابی «۳» (۲۵ دقیقه)	۹
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس کلیات اشباع علامت حرف «ه» (هاء ضمیر) (۲۵ دقیقه)	۱۰
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس حروف مقطعه (۲۵ دقیقه)	۱۱
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس ۱- مواردی که او، ا خوانده می شود ۲- نحوه نگارش «آ» در قرآن کریم (۲۵ دقیقه)	۱۲
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس وقف (وقف به اسکان، وقف به ابدال، وقف بدون تغییر) (۲۵ دقیقه)	۱۳
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس نحوه تلفظ تنوین نزد همزه وصل (التقاء ساکنین) - (۲۵ دقیقه)	۱۴
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس معرفی علائم وقف + اشاره به علامتگذاری های مختلف حرکات کشیده در قرآنهای ایرانی، عربی و اختلافات موجود در کتابت بعضی کلمات - (۲۵ دقیقه)	۱۵
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صحّت قرائت نماز (تلفظ حروف متمایز المخرج) - (۲۵ دقیقه)	۱۶
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صحّت قرائت نماز (۱) (آموزش قرائت صحیح حمد، سوره و اذکار نماز) - (۲۵ دقیقه)	۱۷
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین - ۱۵ دقیقه) کارورزی روش تدریس (۴۰ دقیقه = ۲۰ دقیقه × ۲ نفر) نقد تدریس (۱۰ دقیقه)	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صحّت قرائت نماز (۲) (آموزش قرائت صحیح حمد، سوره و اذکار نماز) - (۲۵ دقیقه)	۱۸
کارورزی روش تدریس دروس مختلف (۸۴ دقیقه = ۱۲ دقیقه × ۷ نفر)	کارورزی تهیه طرح درسهای مختلف (توسط کلیه متعلمین) - تهیه در منزل و ارائه قبلی آن به مدرس - (۶ دقیقه)	۱۹
کارورزی روش تدریس دروس مختلف (۸۴ دقیقه = ۱۲ دقیقه × ۷ نفر)	کارورزی تهیه طرح درسهای مختلف (توسط کلیه متعلمین) - تهیه در منزل و ارائه قبلی آن به مدرس - (۶ دقیقه)	۲۰
آشنایی با انواع رسم الخط، قواعد و ضوابط رسم المصحف		۲۱
آشنایی با رسم الخط قرآن های ایرانی، مصری (عربی)، هندی، پاکستانی و ترکی		۲۲

تذکرات:

- ۱) در تمرین عملی تدریس، هر فرد در طول دوره حداقل باید دو نوبت به تدریس در حضور مدرّس و افراد کلاس بپردازد.
- ۲) مدرّس باید بعد از تدریس هر موضوع و بیان روش آموزش آن در جلسات سوم تا هجدهم، در هر جلسه حداقل از ۲ نفر و در جلسات نوزدهم و بیستم از ۷ نفر از متعلمین بخواهد تا برای کارورزی و رفع اشکالات، یکی از دروس را تدریس نموده و خود ضمن نقد شیوه تدریس هر فرد وجویا شدن نقطه نظرات دیگر افراد در خصوص محاسن و معایب

تدریس انجام شده، نهایتاً نظرات نهایی را در فرم سنجش روش تدریس منظور نموده و از آنان بخواهد تا برای جلسه بعد، اشکالات خود را بر طرف نمایند.

۳) فرمهای سنجش روش تدریس میان دوره فراگیران توسط مسئول دوره در پرونده ایشان نگهداری شود، تا روند پیشرفت آنان در طول دوره مورد ارزیابی و بررسی قرار گیرد.

۴) مطالب ارائه شده در جلسات ۲۱ و ۲۲ در حد اطلاعاتی است که لازم است یک معلم روخوانی و روانخوانی قرآن از انواع رسم الخط، قواعد و ضوابط رسم المصحف بداند و در صورت استفاده از قرآنها نگارش شده به شیوههای ایرانی، مصری (عربی) و... در کلاسهای روخوانی و روانخوانی - توانایی تدریس قرائت صحیح آنها را داشته باشد.

ب- منبع درسی:

آموزش روخوانی و روانخوانی نور- تألیف آقایان محمد خواجوی و احمد حاجی شریف و کتاب رسم المصحف تألیف آقای حسن تفکری و یا کتب آموزشی معتبر و مورد تأیید سازمان.

تبصره: مدرّسان و فراگیران دوره می توانند بعنوان نمونه برای تدریس روخوانی و روانخوانی از کتاب روش تدریس روخوانی قرآن کریم (نور)، تألیف آقایان خواجوی و حاجی شریف نیز بعنوان منبع کمک آموزشی - استفاده نمایند.^۱

تذکر مهم: مبنای تدریس و آزمونهای کتبی و شفاهی این درس، بر اساس شیوه رسم الاملاء* و کتابهای معمول آموزش روخوانی و روانخوانی می باشد که بر اساس جداول بودجه بندی (۱/۱ و ۱/۲) و در قالب آموزشهای نظری، عملی و کارورزی روش تدریس دروس مختلف مربوطه و نیز تجربیات مدرّس دوره ارائه خواهد شد.

* نوعی از رسم الخط است که در آن اکثر کلمات مطابق با تلفظ آنها نوشته می شود مانند: کتاب، رسالات و... اما در رسم المصحف کلمات متعددی بر خلاف قاعده و اکثراً با حذف الف نوشته شده که قرائت آن مخصوصاً برای مبتدیان مشکل می باشد مانند: کتاب و رسالات که به صورت کتب و رسالت نوشته شده است.

□ معرفی درس ۲:

نام درس: آموزش روش کارورزی «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی»	
تعداد ساعات آموزشی: ۱۶ ساعت آموزشی حضوری	منبع آموزشی: مطالب ارائه شده در متن طرح تفصیلی.
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با اصول و قواعد نظری و عملی روش‌های تمرین‌روخوانی و روان‌خوانی آشنا شده و نحوه اجرای آن را در کلاس به شاگردان تدریس نمایند.	
استانداردهای آموزشی: ویژگی‌های مدرّس: ترجیحاً همجنس با متعلمین، دارا بودن گواهینامه دوره تربیت مدرس روخوانی و روانخوانی قرآن کریم و یا ۳ دوره سابقه تدریس در دوره‌های آموزشیار و تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم (در رشته مربوطه).	
وسایل و تجهیزات مورد نیاز: کتاب، تخته سفید، استفاده از لوح فشرده آموزشی تولید شده در این زمینه (به عنوان نمونه: تلاوت تحقیق آموزشی استاد محمود خلیل الحصری به روش مصحف المعلم و تحقیق درسی استاد عبدالباسط) و تابلوهای آموزشی.	
روش تدریس: توضیحی، فعال، تمرین و کارورزی عملی	

بودجه‌بندی درس: آموزش روش کارورزی «بخش خوانی - کلمه خوانی - روانخوانی» (قرائت تحقیق آموزشی)

پس از آشنائی با مباحث نظری و قواعد روخوانی و روانخوانی، متعلمین می‌بایست جهت درک هرچه بهتر و کاربرد عملی آنها، نسبت به تکرار و تسلط بر چگونگی تمرین بصورت بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی در کلاس آموزش روخوانی وفق برنامه زیر اقدام نمایند:

الف) بخش خوانی: ۲ جلسه	ب) کلمه خوانی: ۲ جلسه	ج) روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی): ۱۲ جلسه
------------------------	-----------------------	--

در آموزش این درس مدرس محترم می‌بایست علاوه بر آموزش روش کارورزی قرائت تحقیق آموزشی به فراگیران نسبت به انتقال مهارت‌های نحوه قرائت تحقیق آموزشی به ایشان نیز توجه نماید.

الف) بخش خوانی

در این قسمت مدرّس محترم با توضیح کامل: «نحوه تمرین بصورت بخش خوانی و ضرورت و فوائد آن»، اقدام به خواندن قرآن کریم به روش بخش خوانی و جمع خوانی آن می‌نماید و سپس تمامی افراد کلاس به نوبت هر کدام (با رعایت کامل قواعد روخوانی همراه با تمایز بین حرکات کوتاه و کشیده، رعایت مخارج حروف و لهجه عربی) ۵ خط از قرآن کریم را به صورت بخش خوانی قرائت می‌نمایند و این مهم تا ۲ جلسه ادامه خواهد داشت.

ب) کلمه خوانی

در این قسمت مدرّس با توضیح کامل «نحوه کلمه خوانی و مسائل مربوطه» اقدام به خواندن قرآن کریم با روش کلمه خوانی و جمع خوانی آن می‌نماید و سپس تمامی افراد کلاس به نوبت هر کدام (با رعایت کامل قواعد روخوانی همراه با تمایز بین حرکات کوتاه و کشیده، رعایت مخارج حروف و لهجه عربی) ۵ خط از قرآن کریم را به صورت کلمه خوانی قرائت می‌نمایند و این مهم تا ۲ جلسه ادامه خواهد داشت.

ج) روانخوانی قرآن (قرائت بصورت تحقیق آموزشی با وقف و وصل مناسب):

در این قسمت ضمن آموزش روش تمرین روانخوانی به شیوه تحقیق آموزشی، توجه فراگیران باید به نکات مربوطه از جمله صحت قرائت، سرعت قرائت و لحن قرائت جلب گردد. در این شیوه رعایت قواعد تجوید و وقف و ابتدا در حد تجوید مقدماتی (حلیه القرآن «سطح ۱» یا تجوید مقدماتی نور) برای فراگیران دوره آموزشیار ضروری بوده و همچنین رعایت قواعد صوت و لحن طبق cd مصحف المعلم استاد خلیل الحصری و تحقیق درسی استاد عبدالباسط ضرورت دارد. آموزش و تمرین در این بخش تا ۱۲ جلسه ادامه خواهد داشت.

❖ تذکر: ضروری است یک چهارم وقت کلاس صرف تدریس و همخوانی توسط مدرّس شده و در زمان باقیمانده فراگیران به قرائت انفرادی و گروهی و کارورزی بپردازند و همچنین لازم است مدرّس، ضمن تذکر «اشکالات» به فراگیران آنها را در فرم سنجش قرائت سه گانه یادداشت و سپس فرم را جهت درج در پرونده ایشان، به دارالقرآن‌الکریم استان ارائه نماید.

آزمونهای پایانی

آزمون این دوره فقط به صورت شفاهی برگزار می گردد.

توضیحات پیرامون ضوابط آزمونهای شفاهی: ممتحنین آزمونهای شفاهی، لزوماً همجنس با متعلمین انتخاب شوند.
الف) ضوابط آزمون قرائت:

این آزمون در سه قسمت :

۱/۱- بخش خوانی (۲ سطر) ۱/۲- کلمه خوانی (۲ سطر) ۱/۳- روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی) (۶ سطر)

انجام و امتیازدهی خواهد شد. بدین ترتیب که جهت آزمون قرائت، هر یک از متعلمین پس از تعیین حدود ۱۰ سطر - از روی قرآنها رسم الاملاء (همانند قرآنها چاپ سازمان دارالقرآن الکریم) - و منظور نمودن حدود ۵ دقیقه فرصت مرور برای هر فراگیر، ۲ سطر اول را بصورت بخش خوانی و سپس دو سطر بعدی را بصورت کلمه خوانی و نهایتاً ۶ سطر باقیمانده را به روش تحقیق آموزشی قرائت نمایند.

شایان ذکر است که جهت ارزشیابی دقیق تر در این آزمون، امتیاز اولیه از ۱۰۰ محاسبه می شود که طبق توضیحات آتی و فرم مربوطه، ۲۰ امتیاز برای بخش خوانی، ۲۰ امتیاز برای کلمه خوانی و ۶۰ امتیاز باقیمانده نیز برای قسمت روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی) منظور خواهد شد و پس از انجام آزمون، جهت تبدیل امتیاز بر مبنای ۲۰، امتیاز کل بدست آمده بر عدد ۵ تقسیم شده و نمره حاصله، به عنوان نمره نهایی قرائت هر فرد، درج خواهد شد.

۱/۱) طریقه امتیازدهی بخش خوانی

طریقه امتیازدهی در بخش خوانی موارد ذکر شده در زیر خواهد بود:

● قوانین مربوط به روش بخش خوانی

۱) هر حرف متحرک باید در یک بخش خوانده شود، به این صورت که هر حرف متحرک به حرکت کوتاه، در فاصله زمانی نواختن یک ضرب و هر حرف متحرک به حرکت کشیده، در فاصله زمانی نواختن ۲ ضرب متوالی و یا به عبارتی در فاصله زمانی ادای دو حرکت کوتاه پشت سر هم، اداء شوند (البته حروفی که دارای صدای کشیده و بهمراه علامت مد می باشند باید حداقل ۴ تا ۶ ضرب کشیده شوند).

۲) هر حرف ساکن باید با حرف متحرک ماقبلش در یک بخش خوانده شود. با این توضیح که اگر حرکت حرف ماقبل کوتاه بود در فاصله زمانی نواختن یک ضرب و اگر کشیده با علامت مد بود، در فاصله زمانی نواختن ۴ تا ۶ ضرب متوالی خوانده شود. (مانند: مِنْكُمْ = مَنَّ - كُمْ، ضَالِّينَ = ضَالٌّ - لِي - نَ).

■ شایان ذکر است هر حرف با علامت تنوین نیز باید در یک بخش و یک ضرب خوانده شود، مگر اینکه پس از آن التقاء ساکنین بوجود آید که در این صورت باید حرف دارای تنوین با حرکت اولیه تنوین در یک بخش و نون مکسور تنوین با حرف ساکن یا بخش ساکن حرف مشدد مابعدش در یک ضرب خوانده شود. (مانند: فِسْقُ الْيَوْمِ فِسْ - قٌ - نِلْ - يَوْمَ - مَ)

۳) هر حرف مشدد چون در تفکیک به دو قسمت ساکن و متحرک تبدیل می شود، باید قسمت اولش که ساکن است با حرف متحرک ماقبل (با در نظر گرفتن توضیحات بند ۲)، و قسمت دومش که متحرک است (با توجه به توضیحات بند ۱) خوانده شود. البته شایان ذکر است که اگر پس از حرف مشدد، حرف ساکن یا مشدد دیگری بیاید، لازم است حرف متحرک تشدید اول به حرف ساکن بعد از خودش متصل شده و در یک بخش خوانده شود. (مانند: يَشْفُقُ = يَشْفُ - قٌ - قَ - قَ)

۴) در بخش خوانی، قاری اجازه وقف بر کلمات (اعم از وسط یا آخر کلمه) را نداشته و باید عین حرکات آخر کلمات را در مواضع وقف و آخر آیات بخواند، ولی نباید آخر آیه را به ابتدای آیه بعد وصل نماید و باید ابتدای هر آیه را با حرف و حرکت آغازین خود (اعم از همزه وصل و غیر آن) شروع نماید.

۵) لازم است در بخش خوانی، حتماً بین هر بخش با بخش بعد، مکث کوتاهی انجام شود تا حالت بخش بخش بودن به راحتی قابل تشخیص باشد.

۶) لازم است فراگیر خود کاملاً به لهجه عرب و با رعایت تلفظ صحیح مصوتها و مخارج حروف، در تمامی قسمتهای آزمون قرائت اعم از بخش خوانی و غیره، تلاوت نماید ولی نباید در بخش خوانی و کلمه خوانی، احکام حروف (بجز مدهایی که دارای علامت مدّ می‌باشند) را رعایت نماید.

۷) لازم است فراگیر کلیه حرکات، علائم و حروف را به درستی و به روانی و بدون تپق بخش خوانی نماید، که در غیر اینصورت امتیاز او کسر خواهد شد.

۱/۲) طریقه امتیازدهی کلمه خوانی

طریقه امتیازدهی در این قسمت نیز طبق جدول کلمه خوانی (فرم پیوست) و با توجه به موارد کسر امتیاز ذکر شده در آن بشرح زیر خواهد بود:

• قوانین مربوط به روش کلمه خوانی

۱) همانگونه که از نام این روش مشخص است، در این روش باید آیات و عبارات به صورت کلمه کلمه و با ادای کامل حرکات آن کلمه (یعنی رعایت کوتاه و کشیده بودن و ضرب آنها) و نیز رعایت مکث بین ادای هر کلمه با کلمه بعد، خوانده شوند.

۲) باید کلماتی را که بواسطه «ال» و ساکن بودن اولین حرف قابل ادائشان که به هم متصل می‌شوند را، در مقام یک کلمه در نظر گرفت و کلیه این کلمات را در کلمه خوانی، با هم و یکجا خواند مثلاً «الْحَمْدُ» و «لِلَّهِ». در این روش هر کدام، یک کلمه محسوب می‌شوند و عبارت «رَبِّ الْعَالَمِينَ» با وجود ۲ کلمه بودن در این روش کلاً یک کلمه محسوب شده و یکجا خوانده می‌شود و نیز مثلاً کل عبارت «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» و یا عبارت «أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَاةَ» هم یک کلمه محسوب می‌شوند.

۳) کلمات یک بخشی مانند «ان - ما - من - و ...» را می‌توان هم به صورت مجزا و به عنوان یک کلمه مستقل، هم به صورت یکجا با کلمات بعد و یا قبلشان خواند.

۴) در روش کلمه خوانی نیز کلیه وقفها باید با اداء حرکت حرف آخر کلمات باشد و نباید قاری در وسط یا پایان آیه، وقف به «اسکان یا ابدال» نماید.

۵) لازم است فراگیر خود کاملاً به لهجه عرب و با رعایت تلفظ صحیح مصوتها و مخارج حروف، در تمامی بخشهای آزمون قرائت، اعم از کلمه خوانی و غیره، تلاوت نماید ولی در کلمه خوانی، نباید احکام حروف (بجز مدهایی که دارای علامت مدّ می‌باشند) را رعایت نماید.

۶) لازم است فراگیر کلیه حرکات، علائم، حروف و کلمات را بدرستی و به روانی و بدون تپق و در قالب کلمه خوانی، قرائت نماید، در غیر اینصورت از او امتیاز کسر خواهد شد.

۱/۳) طریقه امتیازدهی روانخوانی (قرائت به شیوه تحقیق آموزشی):

طریقه امتیازدهی در روان خوانی طبق فرم ضمیمه پیوست و موارد ذکر شده در زیر خواهد بود:

• قوانین مربوط به روش روانخوانی

۱- در این قسمت رعایت قواعد تجوید و وقف و ابتدا در حدّ تجوید مقدماتی (حلیة القرآن «سطح ۱») یا تجوید مقدماتی (نور) ضروری می‌باشد.

۲- طریقه امتیازدهی صوت و لحن مطابق فرم ضمیمه پیوست بوده و ملاک امتیاز دهی رعایت قوانین صوت و لحن در حد مصحف المعلم استاد خلیل الحصری و تحقیق درسی استاد عبدالباسط می‌باشد.

(ب) آزمون شفاهی روش تدریس:

این آزمون شامل مبحث روش تدریس روخوانی و روانخوانی قرآن خواهد بود. از هریک از فراگیران در پایان دوره، یک آزمون روش تدریس از مباحث روخوانی و روانخوانی قرآن گرفته خواهد شد.

* تذکر: **ممتحنین آزمونهای شفاهی افرادی غیر از مدرس درس و لزوماً همجنس با فراگیران انتخاب شوند.**

برای این آزمون، یکی از موضوعات درس مربوطه برای فراگیر تعیین می‌شود تا وی پس از مرور، با استفاده از روشهای آموزش داده شده به تدریس آن بپردازد. به هر شخص برای توضیح و تفهیم موضوع درس محوله حدوداً ۲۰ تا ۲۵ دقیقه مهلت تدریس داده خواهد شد و تدریس فرد با توجه به فرم سنجش مهارتهای تدریس و توضیحات مربوطه امتیاز داده خواهد شد.

آیین نامه امتیازدهی به روش تدریس روخوانی و روانخوانی قرآن، طبق فرم ضمیمه «سنجش روش تدریس روخوانی» می‌باشد.

حد نصاب نمرات قبولی آزمونهای پایانی دوره آموزشیار روخوانی و روانخوانی قرآن کریم

ردیف	دروس	ضریب	نحوه برگزاری	حداقل نمره قبولی
۱	روش تدریس روخوانی و روانخوانی قرآن کریم	۲	شفاهی «تدریس عملی»	۱۶
۲	آموزش روش کارورزی «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی»	۲	شفاهی «قرائت»	۱۶
۴	جمع	۴	کتبی و شفاهی	---

طرح تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم

اهداف طرح:

اهداف کلی:

- ۱) شناسایی نیروهای مستعد و تربیت آنان جهت تدریس در دوره‌های آموزش قرائت قرآن کریم «سطوح ۱ و ۲» (روخوانی - روانخوانی قرآن و صحت قرائت نماز).
- ۲) روشمند نمودن و هماهنگ کردن آموزش روخوانی و روان خوانی قرآن کریم در سطح کشور و تعمیم روشهای بدیع و انتقال مهارتهای تدریس یکپارچه و نظام یافته قرائت قرآن در سطح کشور.
- ۳) تکمیل حلقه‌های آموزشی در راستای زمینه‌سازی و اجرای نظام جامع و هماهنگ آموزش قرآن کریم.

هدف رفتاری:

انتظار می‌رود با برگزاری این دوره دانش‌آموختگان ضمن تعمیق ارتباط خود با قرآن کریم، با فنون و روشهای نوین، علمی و تخصصی تدریس و آموزش روخوانی و روان خوانی قرآن کریم (قرائت ۱ و ۲) و با هدف جذب هرچه بیشتر مشتاقان فراگیری قرائت کلام وحی، آشنا شده و با همکاری سازمان دارالقرآن الکریم، نظامی یکپارچه و هماهنگ را در آموزش‌های عمومی قرائت قرآن کریم کشور به اجرا گذارند.

چکیده طرح:

طی اجرای این طرح و برگزاری دوره‌های مربوطه، علاقمندان به معلمی و تدریس و تعلیم علوم و فنون رشته قرائت قرآن کریم («روخوانی» و «روان خوانی قرآن و صحت قرائت نماز») پس از احراز شرایط گزینش، در «۸۰ ساعت آموزش حضوری» شامل جلسات آموزش دروس: ۱- روش‌های تدریس و فنون معلمی ۲- آموزش روش «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی» ۳- اخلاق معلمی ۴- آشنایی با علوم قرآنی ۵- آشنایی با رسم و ضبط قرآن کریم شرکت نموده و در پایان پس از موفقیت در آزمونهای پایانی ضمن اخذ گواهینامه دوره مربوطه، به عنوان معلمان دوره‌های قرائت قرآن کریم (سطوح ۱ و ۲) در اداره امور قرآنی استان، مؤسسات قرآنی و... به تدریس خواهند پرداخت.

مشخصات کلی طرح:

- ۱- نام طرح: تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم
- ۲- مدت طرح: ۸۰ ساعت آموزش حضوری و ۲۴ ساعت آموزش غیرحضوری
- ۳- مقطع زمانی: در طول سال
- ۴- پیش‌نیاز: ۱- دارا بودن گواهی پایان دوره قرائت قرآن کریم (سطح ۴) «گرایش تحقیق یا تدویر (ترتیل مصطلح)» و ترجمه و مفاهیم قرآن کریم (سطح ۲) یا قبولی در آزمونهای ورودی معادل ۲- قبولی در آزمون کتبی قواعد روخوانی و روانخوانی
- ۵- گستره طرح: سراسر کشور
- ۶- محل تشکیل طرح: ادارات امور قرآنی استانها، مؤسسات مردمی و خانه‌های قرآنی فعال در سطح استان
- ۷- محتوای آموزشی: شامل دروس مندرج که در ادامه خواهد آمد.
- ۸- مجری طرح: اداره امور قرآنی استان به عنوان ناظر و مجری اصلی و کلیه مؤسسات قرآنی مردمی و دولتی به عنوان معین
- ۹- شکل اجرا: در قالب دو بخش حضوری و غیر حضوری.
- ۱۰- گروه هدف (مخاطبان): حائزین شرایط پذیرش.
- ۱۱- تعداد فراگیران هر دوره: حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۵ نفر.
- ۱۲- ارزش آموزشی: ۱۰۴ ساعت آموزشی.

● شرایط اختصاصی:

- ۱- دارا بودن گواهی پایان دوره قرائت قرآن کریم (سطح ۴) «گرایش تحقیق یا تدویر (ترتیل مصطلح)» و ترجمه و مفاهیم قرآن کریم (سطح ۲) یا قبولی در آزمونهای ورودی معادل
- ۲- قبولی در آزمون کتبی قواعد روخوانی و روانخوانی (حد نصاب نمره قبولی در این آزمون ۱۶ از ۲۰ می باشد)
- تذکر ۱: داوطلبانی که از زمان صدور گواهینامه ایشان بیش از ۲ سال سپری شده باشد می بایست در آزمون معادل آزمون پایانی قرائت قرآن «سطح ۴» شرکت نمایند.
- تذکر ۲: در شرایط مساوی، اولویتها بر اساس ملاکهای زیر تعیین می گردد:
- ۱- دارا بودن سابقه تدریس در دوره های قرائت قرآن کریم (سطح ۱ و ۲).
- ۲- دارا بودن گواهی نامه های فوق الذکر (قرائت (سطح ۴) و مفاهیم (سطح ۲)).
- ۳- مدرک تحصیلی بالاتر.
- ۴- دارا بودن رتبه های ممتاز (در مسابقات قرآنی از جمله بین المللی، کشوری و استانی).
- ۵- دارا بودن محفوظات قرآنی.

جدول عناوین درسی، تعداد واحدها و ساعات آموزش و آزمون دوره

ردیف	عنوان درس	نوع درس	تعداد واحدها (ضریب)	تعداد ساعات آموزشی			نوع آزمون	حدنصاب نمره قبولی	ارزش آموزشی «به ساعت»
				حضور	غیر حضور	جمع			
۱	روش های تدریس و فنون معلمی	تخصصی	۳	۶۴	--	۶۴	شفاهی «تدریس عملی»	۱۶	۶۴
۲	آموزش روش «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی»	تخصصی	۲	۱۶	--	۱۶	شفاهی «قرائت»	۱۶ (۸۰) از ۱۰۰	۱۶
۳	اخلاق معلمی	عمومی	۱	--	۸	۸	کتبی	۱۴	۸
۴	آشنایی با علوم قرآنی	عمومی	۱	--	۸	۸	کتبی	۱۴	۸
۵	آشنایی با رسم و ضبط قرآن کریم	عمومی	۱	--	۸	۸	کتبی	۱۴	۸
جمع کل			۸	۸۰	۲۴	۱۰۴	کتبی و شفاهی	--	۱۰۴ ساعت

دروس طرح تربیت معلّم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم

□ معرفی درس ۱:

نام درس: روش‌های تدریس و فنون معلمی	تعداد ساعات آموزشی: ۶۴ ساعت آموزشی (۳۲ جلسه دو ساعته حضوری)
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با سپری نمودن این درس ضمن آشنایی با اصول و قواعد نظری و عملی تدریس مباحث روخوانی و روانخوانی قرآن کریم بتوانند علاوه بر بکارگرفتن اصول و قواعد مربوطه در تدریس خویش، توانایی انتقال مباحث مربوطه به قرآن آموزان را بیابند.	
استانداردهای آموزشی: ویژگی‌های مدرّس: لزوماً همجنس با فراگیران، دارای گواهینامه دوره تربیت مدرس روخوانی و روانخوانی قرآن کریم و یا حداقل ۲ دوره سابقه تدریس روش تدریس در دوره‌های تربیت معلّم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم (منظور دوره‌هایی است که از سال ۱۳۸۸ برگزار گردیده است). تبصره: استانهایی که فاقد مدرس خواهر می‌باشند با هماهنگی معاونت آموزش و سنجش و تأیید مسئول دارالقرآن الکریم استان می‌توانند از مدرس برادر استفاده نمایند. اما جهت کارورزی‌ها می‌بایست از مدرس خواهر استفاده گردد.	
وسایل و تجهیزات مورد نیاز: تخته سفید، تابلوهای آموزشی و ...	روش تدریس: پرسش و پاسخ، ایفای نقش، تمرین عملی، فَعّال و ...

منابع درسی:

- ۱) کتاب «آموزش روخوانی و روانخوانی نور»، تألیف آقایان محمد خواجه‌جو و احمد حاجی شریف
  - ۲) کتاب «قرین النور»، تألیف خانم فهیمه ایزدی و آقای محمد رضانی فرد
  - ۳) کتاب «پژوهشی در رسم‌المصحف و شیوه‌های علامتگذاری در قرآن کریم»، تألیف آقای حسن تفکری
  - ۴) کتاب «کاربرد مهارت‌های تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن»، تألیف داوود تک فلاح
  - ۵) کتاب «کاربرد روانشناسی در تدریس»، تألیف دکتر تقی ابوطالبی
- توجه: کتاب‌های ردیف (۴) و (۵) باید به صورت کاملاً کاربردی (همانگونه که در بودجه‌بندی خواهد آمد) و در خلال درس روش‌های تدریس و فنون معلمی آموزش داده شوند. بدیهی است برخی از فصول این کتاب‌ها - که کاربردی بوده و از اصول معلمی می‌باشند - تدریس گردد.

بودجه‌بندی درس: روش‌های تدریس و فنون معلمی

جلسه	عناوین و موضوعات تدریس	کارورزی
۱	مقدمه و بیان روش تدریس و کلاس‌داری ارائه جدول مبنای تهیه طرح درس و توضیح آن	درخواست تدریس اختیاری از متعلمین برای تجزیه و تحلیل تدریس ایشان - کارورزی طریقه تهیه جدول طرح درس
۲	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس الفبای عربی و کلیاتی از ویژگی‌های معلم (از کتابهای روانشناسی معرفی شده از منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۳	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صداهای کوتاه (فتحه) تدریس کاربردی «مبانی تعلیم و تربیت» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۴	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صداهای کوتاه (کسره) تدریس کاربردی «مبانی تعلیم و تربیت» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس

۱ - در روش ایفای نقش، فراگیر عملاً در نقش معلم ظاهر شده و به تدریس و انتقال مطالب می‌پردازد. این روش علاوه بر ایجاد شور و انگیزه در فراگیران، آنان را برای ایفای نقش معلمی آماده می‌سازد.

کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس نحوه تلفظ تنوین نزد همزه وصل (التقاء ساکنین) تدریس کاربردی «روش‌ها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۰
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس معرفی علائم وقف + اشاره به علامتگذاری‌های مختلف حرکات کشیده در قرآنهاى ایرانی، عربی و اختلافات موجود در کتابت بعضی کلمات تدریس کاربردی «روش‌ها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۱
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صحّت قرائت نماز (تلفظ حروف متمایز المخرج) تدریس کاربردی «روش‌ها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۲
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صحّت قرائت نماز (۱) (آموزش قرائت صحیح حمد، سوره و اذکارنماز) تدریس کاربردی «روش‌ها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۳
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس صحّت قرائت نماز (۲) (آموزش قرائت صحیح حمد، سوره و اذکارنماز) تدریس کاربردی «روش‌ها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۴
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس موارد زیر از کتاب کتاب «پژوهشی در رسم‌المصحف و شیوه‌های علامتگذاری در قرآن کریم»، تألیف آقای حسن تفکری ۱- انواع رسم الخط ۲- قواعد و ضوابط رسم‌المصحف (در بخش حذف الف یادگیری اوزان لازم نیست) صفحات ۷۶-۸۰ و ۱۱۴-۱۱۵	۲۵
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس موارد زیر از کتاب کتاب «پژوهشی در رسم‌المصحف و شیوه‌های علامتگذاری در قرآن کریم»، تألیف آقای حسن تفکری قواعد و ضوابط رسم‌المصحف (حذف الف از جمع مذکر سالم تا ابتدای توضیحاتی در رابطه با حذف الف از جمع سالم، حذف الف از جمع مکسر) صفحات: ۱۱۸-۱۱۶ و ۱۲۱-۱۲۴	۲۶
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس موارد زیر از کتاب کتاب «پژوهشی در رسم‌المصحف و شیوه‌های علامتگذاری در قرآن کریم»، تألیف آقای حسن تفکری قواعد و ضوابط رسم‌المصحف (حذف الف که دلالت بر تثنیه می‌کند) صفحات: ۱۲۵-۱۳۰	۲۷
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس موارد زیر از کتاب کتاب «پژوهشی در رسم‌المصحف و شیوه‌های علامتگذاری در قرآن کریم»، تألیف آقای حسن تفکری قواعد و ضوابط رسم‌المصحف (کلماتی که الف ماقبل همزه آنها حذف شده و «واو» و «الف» به آنها اضافه شده است) صفحات: ۱۳۴-۱۴۶	۲۸

<p>کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس</p>	<p>ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس موارد زیر از کتاب «پژوهشی در رسم المصحف و شیوه‌های علامتگذاری در قرآن کریم»، تألیف آقای حسن تفکری کلماتی که در نوشتن آنها دوگانگی وجود دارد (موارد ۱، ۲، ۳، ۴، ۷ و ۹) صفحات: ۱۸۲-۱۸۸، زیادت الف (موارد ۱، ۲، ۴، ۶) صفحات: ۹۴-۱۹۰، حذف یاء صفحات: ۲۰۱-۲۰۵، زیادت یاء (موارد ۱-۳-۸ و ۹) و حذف واو صفحات: ۲۱۱-۲۲۰</p>	<p>۲۹</p>
<p>مرور درس ها با تأکید بر آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن تألیف آقای داوود تکفلاح</p>		<p>۳۰</p>
<p>مرور درس ها با تأکید بر آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن تألیف آقای داوود تکفلاح</p>		<p>۳۱</p>
<p>مرور درس ها با تأکید بر آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن تألیف آقای داوود تکفلاح</p>		<p>۳۲</p>

□ معرفی درس ۲:

<p>نام درس: آموزش روش «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی»</p>	
<p>تعداد ساعات آموزشی: ۱۶ ساعت آموزشی (به صورت حضوری).</p>	<p>منبع آموزشی: مطالب ارائه شده در متن طرح تفصیلی.</p>
<p>اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران محترم با اصول و قواعد نظری و عملی روش‌های تمرین‌روخوانی و روان خوانی آشنا شده و نحوه اجرای آن را در کلاس به شاگردان درس تدریس نمایند.</p>	
<p>استانداردهای آموزشی: ویژگی‌های مدرس: لزوماً همجنس با فراگیران، دارا بودن گواهینامه دوره تربیت مدرس روخوانی و روانخوانی قرآن کریم و یا حداقل ۲ دوره سابقه تدریس در دوره‌های تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم در درس مربوطه تبصره: استانهایی که فاقد مدرس خواهر می‌باشند با هماهنگی معاونت آموزش و سنجش و تأیید مسئول دارالقرآن الکریم استان می‌توانند از مدرس برادر استفاده نمایند. اما جهت کارورزی‌ها می‌بایست از مدرس خواهر استفاده گردد.</p>	
<p>روش تدریس: توضیحی، فعال، تمرین و کارورزی عملی</p>	<p>وسایل و تجهیزات مورد نیاز: کتاب، تخته سفید، استفاده از لوح فشرده آموزشی تولید شده در این زمینه (به عنوان نمونه: تلاوت تحقیق آموزشی استاد محمود خلیل الحصری به روش مصحف المعلم و تحقیق درسی استاد عبدالباسط) و تابلوهای آموزشی.</p>

بودجه‌بندی درس: آموزش روش کارورزی «بخش خوانی - کلمه‌خوانی - روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی)»

پس از آشنائی با مباحث نظری و قواعد روخوانی و روانخوانی، فراگیران می‌بایست جهت درک هرچه بهتر و کاربرد عملی آنها، نسبت به تکرار و تسلط بر چگونگی تمرین بصورت بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی در کلاس آموزش روخوانی و روانخوانی اقدام نمایند.

الف) بخش خوانی: ۱ جلسه	ب) کلمه‌خوانی: ۱ جلسه	ج) روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی): ۶ جلسه
------------------------	-----------------------	---

الف) بخش خوانی

در این قسمت مدرس محترم با توضیح کامل «نحوه تمرین بصورت بخش خوانی و ضرورت و فوائد آن»، اقدام به خواندن قرآن کریم به روش بخش خوانی و جمع خوانی آن می‌نماید و سپس تمامی افراد کلاس به نوبت هر کدام (با رعایت کامل قواعد روخوانی همراه با تمایز بین حرکات کوتاه و کشیده، رعایت مخارج حروف و لهجه عربی) ۵ خط از قرآن کریم را به صورت بخش خوانی طی ۱ جلسه قرائت می‌نمایند.

ب) کلمه خوانی

در این قسمت مدرس با توضیح کامل «نحوه کلمه‌خوانی و مسائل مربوطه» اقدام به خواندن قرآن کریم با روش کلمه‌خوانی و جمع خوانی آن می‌نماید و سپس تمامی افراد کلاس به نوبت هر کدام (با رعایت کامل قواعد روخوانی همراه با تمایز بین حرکات کوتاه و کشیده، رعایت مخارج حروف و لهجه عربی) ۵ خط از قرآن کریم را به صورت کلمه‌خوانی طی ۱ جلسه قرائت می‌نمایند. همچنین یادآوری مطالب بخش خوانی و کارورزی آن در طول این دو جلسه ضروری است.

ج) روانخوانی قرآن (قرائت بصورت تحقیق آموزشی با وقف و وصل مناسب):

در این قسمت ضمن آموزش روش تمرین روانخوانی به شیوه تحقیق آموزشی، توجه فراگیران باید به نکات مربوطه از جمله صحت قرائت، سرعت قرائت و لحن قرائت جلب گردد. در این شیوه رعایت قواعد تجوید و وقف و ابتدا در حد تجوید مقدماتی (حلیه القرآن «سطح ۱» یا تجوید مقدماتی نور) و تلاوت آهنگین برای فراگیران ضرورت دارد. آموزش و تمرین در این بخش تا ۶ جلسه ادامه خواهد داشت.

* تذکر ۱: لازم است معلم محترم با توجه به دوره آموزشی قرائت «سطح ۴» به رفع اشکالات صوت و لحنی متعلمین نیز بپردازد.

□ معرفی درس ۳:

نام درس: اخلاق معلمی	تعداد ساعات آموزشی: ۸ ساعت آموزشی (غیرحضوری)
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با آداب و وظایف مربوط به استاد و شاگرد آشنا گردند.	
منبع درسی: آیین دانشوری - ترجمه المراد من منیه المرید - تألیف: سیدمحمد رضا طباطبایی - انتشارات دارالعلم	

این درس به صورت غیرحضوری بوده و می‌بایست در ابتدای دوره کتاب موردنظر، جهت مطالعه به فراگیران محترم ارائه گردد.

□ معرفی درس ۴:

نام درس: آشنایی با علوم قرآنی	تعداد ساعات آموزشی: ۸ ساعت آموزشی (غیرحضوری)
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران محترم ضمن آشنایی با بخشهایی از مباحث علوم قرآنی، پاسخگوی سوالات قرآنی قرآن آموزان نیز باشند.	
منبع درسی: کتاب درآمدی بر علوم قرآن، تألیف: حسین تقی پور- انتشارات تلاوت	

توجه: این درس به صورت غیرحضوری و از ابتدای کتاب تا پایان درس دهم (قراءات قرآن) می‌باشد. لذا مابقی سرفصل های کتاب می‌توانند به صورت مطالعه آزاد توسط فراگیران انجام پذیرد.

□ معرفی درس ۵:

نام درس: آشنایی با رسم و ضبط قرآن کریم.
تعداد ساعات آموزشی: ۴ ساعت آموزشی (۲ جلسه دو ساعته غیرحضوری).
منبع آموزشی: کتاب «پژوهشی در رسم المصحف و شیوه‌های علامتگذاری در قرآن کریم» ^۱ - تألیف آقای حسن تفکری
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود که فراگیران با مطالعه این درس با تاریخ کتابت، قواعد، احکام و علائم رسم و ضبط قرآن و ملحقات و قراءت صحیح آنها آشنا شوند.

توجه: بخش‌های مربوط به این درس در جدول بودجه بندی روش‌های تدریس و فنون معلمی بیان شد.

۱- جهت تهیه کتاب با فروشگاه بصائر به شماره تلفن: ۶۶۹۵۷۰۲۰ و ۶۶۹۵۶۰۹۵ تماس حاصل گردد.

آزمونهای پایانی

• الف) آزمون کتبی

آزمونهای کتبی پایان دوره شامل آزمون دروس: ۱- اخلاق معلمی ۲- آشنایی با علوم قرآنی ۳- آشنایی با رسم و ضبط قرآن کریم، می باشد که بصورت تستی - تشریحی برگزار خواهد شد.

• ب) آزمونهای شفاهی:

۱) ضوابط آزمون قرائت:

این آزمون در سه قسمت:

۱/۱- بخش خوانی (۲ سطر) ۱/۲- کلمه خوانی (۲ سطر) ۱/۳- روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی) (۶ سطر)

انجام و امتیازدهی خواهد شد. بدین ترتیب که جهت آزمون قرائت، هر یک از متعلمین پس از تعیین حدود ۱۰ سطر - از روی قرآنها رسم الاملاء (همانند قرآنها چاپ سازمان دارالقرآن الکریم) - و منظور نمودن حدود ۵ دقیقه فرصت مرور برای هر فراگیر، ۲ سطر اول را بصورت بخش خوانی و سپس دو سطر بعدی را بصورت کلمه خوانی و نهایتاً ۶ سطر باقیمانده را به روش تحقیق آموزشی قرائت نمایند.

شایان ذکر است که جهت ارزشیابی دقیق تر در این آزمون، امتیاز اولیه از ۱۰۰ محاسبه می شود که طبق توضیحات آتی و فرم مربوطه، ۲۰ امتیاز برای بخش خوانی، ۲۰ امتیاز برای کلمه خوانی و ۶۰ امتیاز باقیمانده نیز برای قسمت روانخوانی (قرائت تحقیق آموزشی) منظور خواهد شد و پس از انجام آزمون، جهت تبدیل امتیاز بر مبنای ۲۰، امتیاز کل بدست آمده بر عدد ۵ تقسیم شده و نمره حاصله، به عنوان نمره نهایی قرائت هر فرد، درج خواهد شد.

۱/۱) طریقه امتیازدهی بخش خوانی

طریقه امتیازدهی در بخش خوانی موارد ذکر شده در زیر خواهد بود:

• قوانین مربوط به روش بخش خوانی

۱) هر حرف متحرک باید در یک بخش خوانده شود، به این صورت که هر حرف متحرک به حرکت کوتاه، در فاصله زمانی نواختن یک ضرب و هر حرف متحرک به حرکت کشیده، در فاصله زمانی نواختن ۲ ضرب متوالی و یا به عبارتی در فاصله زمانی ادای دو حرکت کوتاه پشت سر هم، اداء شوند (البته حروفی که دارای صدای کشیده و به همراه علامت مد می باشند باید حداقل ۴ تا ۶ ضرب کشیده شوند).

۲) هر حرف ساکن باید با حرف متحرک ماقبلش در یک بخش خوانده شود. با این توضیح که اگر حرکت حرف ماقبل کوتاه بود در فاصله زمانی نواختن یک ضرب و اگر کشیده با علامت مد بود، در فاصله زمانی نواختن ۴ تا ۶ ضرب متوالی خوانده شود. (مانند: مِنْكُمْ = مِنْ - كُمْ، ضَالِّينَ = ضَالٌّ - لِيْنَ - نَ).

□ شایان ذکر است هر حرف با علامت تنوین نیز باید در یک بخش و یک ضرب خوانده شود، مگر اینکه پس از آن التقاء ساکنین بوجود آید که در این صورت باید حرف دارای تنوین با حرکت اولیه تنوین در یک بخش و نون مکسور

تنوین با حرف ساکن یا بخش ساکن حرف مشدّد مابعدش در یک ضرب خوانده شود. (مانند: فِسْقُ الْيَوْمِ فِيسْقٌ - قٌ - نِلْدٌ - يُوْ - مَ)

۳) هر حرف مشدّد چون در تفکیک به دو قسمت ساکن و متحرک تبدیل می‌شود، باید قسمت اولش که ساکن است با حرف متحرک ماقبل (با در نظر گرفتن توضیحات بند ۲)، و قسمت دومش که متحرک است (با توجه به توضیحات بند ۱) خوانده شود. البته شایان ذکر است که اگر پس از حرف مشدّد، حرف ساکن یا مشدّد دیگری بیاید، لازم است حرف متحرک تشدید اول به حرف ساکن بعد از خودش متصل شده و در یک بخش خوانده شود. مانند (يَشَقُّ = يَشُّ - شَقُّ - قٌ)

۴) در بخش خوانی، قاری اجازه وقف بر کلمات (اعم از وسط یا آخر کلمه) را نداشته و باید عین حرکات آخر کلمات را در مواضع وقف و آخر آیات بخواند، ولی نباید آخر آیه را به ابتدای آیه بعد وصل نماید و باید ابتدای هر آیه را با حرف و حرکت آغازین خود (اعم از همزه وصل و غیر آن) شروع نماید.

۵) لازم است در بخش خوانی، حتماً بین هر بخش با بخش بعد، مکث کوتاهی انجام شود تا حالت بخش‌بخش بودن به راحتی قابل تشخیص باشد.

۶) لازم است فراگیر خود کاملاً به لهجه عرب و با رعایت تلفظ صحیح مصوتها و مخارج حروف، در تمامی قسمتهای آزمون قرائت اعم از بخش خوانی و غیره، تلاوت نماید ولی نباید در بخش خوانی و کلمه خوانی، احکام حروف (بجز مدهایی که دارای علامت مدّ می‌باشند) را رعایت نماید.

۷) لازم است فراگیر کلیه حرکات، علائم و حروف را به درستی و به روانی و بدون تپق بخش خوانی نماید، که در غیر اینصورت امتیاز او کسر خواهد شد.

۱/۲) طریقه امتیازدهی کلمه خوانی

طریقه امتیازدهی در این قسمت نیز طبق جدول کلمه خوانی (فرم پیوست) و با توجه به موارد کسر امتیاز ذکر شده در آن بشرح زیر خواهد بود:

• قوانین مربوط به روش کلمه خوانی

- ۱) همانگونه که از نام این روش مشخص است، در این روش باید آیات و عبارات به صورت کلمه کلمه و با ادای کامل حرکات آن کلمه (یعنی رعایت کوتاه و کشیده بودن و ضرب آنها) و نیز رعایت مکث بین ادای هر کلمه با کلمه بعد، خوانده شوند.
- ۲) باید کلماتی را که بواسطه «ال» و ساکن بودن اولین حرف قابل ادانشان که به هم متصل می‌شوند را، در مقام یک کلمه در نظر گرفت و کلیه این کلمات را در کلمه خوانی، با هم و یکجا خواند مثلاً «الْحَمْدُ» و «لِلَّهِ». در این روش هر کدام، یک کلمه محسوب می‌شوند و عبارت «رَبِّ الْعَالَمِينَ» با وجود ۲ کلمه بودن در این روش کلاً یک کلمه محسوب شده و

یکجا خوانده می‌شود و نیز مثلاً کل عبارت «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» و یا عبارت «أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ» هم یک کلمه محسوب می‌شوند.

۳) کلمات یک‌بخشی مانند «ان - ما - من - و ...» را می‌توان هم به صورت مجزا و به عنوان یک کلمه مستقل، هم به صورت یکجا با کلمات بعد و یا قبلشان خواند.

۴) در روش کلمه‌خوانی نیز کلیه وقفها باید با اداء حرکت حرف آخر کلمات باشد و نباید قاری در وسط یا پایان آیه، وقف به «اسکان یا ابدال» نماید.

۵) لازم است فراگیر خود کاملاً به لهجه عرب و با رعایت تلفظ صحیح مصوتها و مخارج حروف، در تمامی بخشهای آزمون قرائت، اعم از کلمه‌خوانی و غیره، تلاوت نماید ولی در کلمه‌خوانی، نباید احکام حروف (بجز مدهایی که دارای علامت می‌باشند) را رعایت نماید.

۶) لازم است فراگیر کلیه حرکات، علائم، حروف و کلمات را بدرستی و به روانی و بدون تپق و در قالب کلمه‌خوانی، قرائت نماید، در غیر اینصورت از او امتیاز کسر خواهد شد.

۱/۳) طریقه امتیازدهی روانخوانی (قرائت به شیوه تحقیق آموزشی):

طریقه امتیازدهی در روان‌خوانی طبق فرم ضمیمه پیوست و موارد ذکر شده در زیر خواهد بود:

● قوانین مربوط به روش روانخوانی

۱- در این قسمت رعایت قواعد تجوید و وقف و ابتدا در حدّ تجوید مقدماتی (حلیة القرآن «سطح ۱» یا تجوید مقدماتی نور) ضروری می‌باشد.

۲- طریقه امتیازدهی صوت و لحن مطابق فرم ضمیمه پیوست بوده و ملاک امتیاز دهی رعایت قوانین صوت و لحن در حدّ مصحف المعلم استاد خلیل الحصری و تحقیق درسی استاد عبدالباسط می‌باشد.

۲) آزمون شفاهی روش تدریس:

این آزمون شامل مبحث روش تدریس روخوانی و روانخوانی قرآن خواهد بود. از هریک از فراگیران در پایان دوره، یک آزمون روش تدریس از مباحث روخوانی و روانخوانی قرآن گرفته خواهد شد.

برای این آزمون، یکی از موضوعات درس مربوطه برای فراگیر تعیین می‌شود تا وی پس از مرور، با استفاده از روشهای آموزش داده شده به تدریس آن بپردازد. به هر شخص برای توضیح و تفهیم موضوع درس محوله حدوداً ۲۰ تا ۲۵ دقیقه مهلت تدریس داده خواهد شد و تدریس فرد با توجه به فرم سنجش مهارتهای تدریس و توضیحات مربوطه امتیاز داده خواهد شد.

۱- موضوع تدریس هر داوطلب می‌بایست حداقل دو ساعت پیش از آزمون به اطلاع وی رسانده شود. ارائه نمونه فرمهای ارزیابی - در صورتی که در دوره آموزشی در اختیار داوطلبان قرار نگرفته باشد- بلامانع است.

حد نصاب نمرات قبولی آزمونهای پایانی دوره تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم				
ردیف	دروس	ضریب	نحوه برگزاری	حد نصاب نمره قبولی
۱	روش های تدریس و فنون معلمی	۳	شفاهی « تدریس عملی »	۱۶
۲	روش «بخش خوانی، کلمه خوانی و روانخوانی»	۲	شفاهی «قرائت»	۱۶
۳	اخلاق معلمی	۱	کتبی	۱۴
۴	آشنایی با علوم قرآنی	۱	کتبی	۱۴
۵	آشنایی با رسم و ضبط قرآن کریم	۱	کتبی	۱۴
	جمع	۸	کتبی و شفاهی	-----

نحوه اعطای مدرک به معلمان تجربی روخوانی و روانخوانی

باتوجه به حضور معلمان باتجربه در حوزه روخوانی و روانخوانی قرآن کریم در استانها، معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم این امکان را فراهم نموده است تا این افراد بدون حضور در کلاسهای آموزشی دوره و بصورت غیر حضوری، گواهینامه تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم را دریافت نمایند. این افراد در صورت قبولی در آزمونهای ورودی و پایانی موفق به دریافت گواهینامه مربوطه خواهند شد.

*** تعریف معلم تجربی:

معلم تجربی به شخصی اطلاق می گردد که :

الف: دارای ۱۰ سال سابقه مستند تدریس در زمینه روخوانی و روانخوانی باشد .

ب: سوابق ایشان مورد تأیید اداره امور قرآنی استان باشد.

ج: حداقل سن ۴۵ و حداکثر ۶۰ سال

*** مراحل و چرخه :

- ۱- ثبت نام و برگزاری آزمونهای ورودی توسط اداره امور قرآنی استان
- ۲- ارسال نتایج قبولشدگان در آزمونهای ورودی به همراه سوابق تدریس داوطلبان به سازمان دارالقرآن الکریم از طریق شیوه جدید ارسال مدارک است.
- ۳- بررسی مدارک و صدور شناسه ویژه معلمان تجربی توسط معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم
- ۴- برگزاری آزمونهای پایانی و ارسال نتایج آن در قالب فرمهای مربوطه از طریق شیوه جدید ارسال مدارک.
- ۵- صدور گواهینامه معلمان تجربی و ارسال آن به استانها توسط سازمان دارالقرآن الکریم

*** ضوابط

- الف - پس از ارسال نتایج آزمونهای ورودی معلمان تجربی روخوانی و روانخوانی قرآن کریم توسط اداره امور قرآنی استان، یک شناسه ویژه معلمان فوق از سوی معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم به استان مربوطه اعلام می شود و اداره امور قرآنی استان می بایست نتایج آزمونهای پایانی و مدارک ایشان را در شیوه جدید ارسال مدارک، جهت صدور گواهینامه به این سازمان ارسال نماید.
- ب - آزمون روش تدریس برای این داوطلبان یکبار برگزار گردیده و فاقد آزمون تجدیدی خواهد بود و در صورت عدم کسب حد نصاب نمره در درس مربوطه، مردود بوده و می بایست در دوره حضوری شرکت نمایند.
- تبصره: در صورت عدم کسب حد نصاب لازم در آزمونهای کتبی، آزمون تجدیدی از دروس کتبی بر اساس ضوابط برگزاری آزمونهای تجدیدی که در انتهای این دفترچه موجود می باشد، از ایشان به عمل خواهد آمد.
- ج - کلیه هزینه های جاری برگزاری آزمونهای کتبی و شفاهی برعهده داوطلبان می باشد.
- د - در صورت درخواست داوطلبان مبنی بر برگزاری جلسات توجیهی جهت کسب آمادگی لازم برای شرکت در آزمونها، برگزاری کلاسهای توجیهی با تقبل هزینه های جاری توسط ایشان بلامانع است.

طرح تربیت معلم تجوید قرآن کریم

اهداف طرح:

اهداف کلی:

- ۱) شناسایی نیروهای مستعد و تربیت آنان جهت تدریس در دوره‌های آموزش قرائت قرآن کریم (سطوح ۳ تا ۵) «بخش تجوید»
- ۲) ایجاد زمینه و انگیزه در معلمان تجربی قرائت قرآن کریم، جهت استمرار و تداوم دانش‌اندوزی در علوم قرآنی و مهارت‌های تدریس در سطوح علمی و تخصصی.
- ۳) روشمند و هماهنگ نمودن آموزش‌های تخصصی (تجوید) قرائت قرآن کریم کشور.
- ۴) تعمیم روش‌های بدیع و انتقال مهارت‌های تدریس یکپارچه و نظامند قرائت قرآن کریم در سطح کشور.
- ۵) تکمیل حلقه‌های آموزشی در راستای زمینه‌سازی و اجرای نظام جامع و هماهنگ آموزش قرآن کریم.

اهداف رفتاری:

انتظار می‌رود با برگزاری این دوره، دانش‌آموختگان ضمن تعمیق ارتباط خود با قرآن کریم، با فنون و روش‌های نوین، علمی و تخصصی تدریس و آموزش «بخش تجوید» (قرائت قرآن سطوح ۳ تا ۵) و با روش جذب هرچه بیشتر مشتاقان فراگیری قرائت کلام وحی، آشنا شده و با همکاری سازمان دارالقرآن الکریم، نظامی یکپارچه و هماهنگ در آموزش‌های عمومی و تخصصی تجوید قرآن در کشور را به اجرا گذارند.

چکیده طرح:

طی اجرای این طرح و برگزاری دوره‌های مربوطه، علاقمندان به معلمی و تدریس و تعلیم علوم و فنون رشته قرائت قرآن کریم (تجوید) پس از احراز شرایط گزینش، در «۶۴ ساعت آموزش حضوری» و «۱۶ ساعت آموزش غیرحضوری» شامل جلسات آموزش دروس: ۱- روش‌های تدریس و فنون معلمی ۲- آشنایی با علوم قرآنی ۳- اخلاق معلمی شرکت نموده و در پایان پس از موفقیت در آزمون‌های پایانی، ضمن اخذ گواهینامه مربوطه، به عنوان معلمان دوره‌های آموزشی قرائت قرآن کریم (سطوح ۳ تا ۵-بخش تجوید) در اداره امور قرآنی استان و مؤسسات و مراکز قرآنی مردمی و... به تدریس خواهند پرداخت.

مشخصات کلی طرح:

- ۱- نام طرح: تربیت معلم تجوید قرآن کریم. ۲- مدت طرح: ۶۴ ساعت آموزش حضوری و ۱۶ ساعت آموزش غیرحضوری
- ۳- مقطع زمانی: در طول سال (طبق سهمیه اعلام شده برای هر فصل و یا به صورت خودگردان و برنامه‌های استانی).
- ۴- پیش‌نیاز: دارا بودن گواهی پایان دوره ترجمه و مفاهیم قرآن کریم (سطح ۳) و قرائت قرآن کریم (سطح ۵) «گرایش تحقیق یا تربیت» (مشروط به اینکه حداقل امتیاز کسب شده در بخش تجوید و وقف و ابتدا-کتبی و شفاهی- ۱۶ از ۲۰ باشد). یا قبولی در آزمون‌های ورودی معادل
- ۵- گستره طرح: سراسر کشور
- ۶- محل تشکیل طرح: با توجه به فشردگی و یا عادی بودن دوره و متناسب با تعداد شرکت‌کنندگان در نظر گرفته می‌شود. بدیهی است که اولویت با مؤسسات قرآنی مردمی، مراکز تربیت معلم، مکان‌های فرهنگی، آموزشی و مذهبی خواهد بود.
- ۷- محتوای آموزشی: شامل دروس مندرج که در ادامه خواهد آمد.
- ۸- مجری طرح: اداره امور قرآنی استان به عنوان ناظر و مجری اصلی و کلیه مراکز و مؤسسات قرآنی مردمی و دولتی به عنوان معین.
- ۹- شکل اجرا: در قالب دو بخش حضوری و غیرحضوری.
- ۱۰- گروه هدف (مخاطبان): حائزین شرایط پذیرش.
- ۱۱- تعداد فراگیران هر دوره: حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۵ نفر
- ۱۲- ارزش آموزشی: ۸۰ ساعت آموزشی.

• شرایط اختصاصی:

- دارا بودن گواهی پایان دوره قرائت قرآن کریم (سطح ۵) در گرایش تدویر یا تحقیق (مشروط به اینکه حداقل امتیاز کسب شده در بخش تجوید و وقف و ابتدا-کتبی و شفاهی- ۱۶ از ۲۰ باشد). یا قبولی در آزمون‌های ورودی معادل
- ❑ **تذکره ۱:** داوطلبانی که از زمان صدور گواهینامه ایشان بیش از ۲ سال سپری شده باشد می‌بایست در آزمونهای معادل آزمونهای پایانی (دوره‌های قرائت قرآن کریم (سطح ۵)) شرکت نمایند.
- ❑ **تذکره ۲:** داوطلبان شرکت در این دوره که پیشتر موفق به اخذ گواهینامه تربیت معلم روخوانی و روانخوانی قرآن کریم شده‌اند، با ارائه گواهینامه مربوطه از شرکت در آزمون دروس "اخلاق معلمی" و "آشنایی با علوم قرآنی" معاف خواهند شد.
- ❑ **تذکره ۳:** در شرایط مساوی، اولویتها بر اساس ملاکهای زیر تعیین می‌گردد:
- ۱- دارا بودن سابقه تدریس در دوره‌های قرائت قرآن کریم.
  - ۲- مدرک تحصیلی بالاتر.
  - ۳- دارا بودن رتبه‌های ممتاز (در مسابقات قرآنی از جمله بین‌المللی، کشوری و استانی).
  - ۴- دارا بودن محفوظات قرآنی.

جدول عناوین درسی، تعداد واحدها و ساعات آموزش و آزمون دوره

ردیف	عنوان درس	نوع درس	تعداد واحدها	تعداد ساعات			نوع آزمون	حدنصاب نمره قبولی	ارزش آموزشی «به ساعت»
				حضور	غیر حضور	جمع			
۱	روش‌های تدریس و فنون معلمی	تخصصی	۳	۶۴	---	۶۴	شفاهی «تدریس عملی»	۱۶	۶۴
۲	اخلاق معلمی	عمومی	۱	--	۸	۸	کتبی	۱۴	۸
۳	آشنایی با علوم قرآنی	عمومی	۱	--	۸	۸	کتبی	۱۴	۸
	جمع کل	---	۵	۶۴	۱۶	۸۰	کتبی و شفاهی	---	۸۰ ساعت

دروس طرح تربیت معلم تجوید قرآن کریم

□ معرفی درس ۱:

نام درس: روش‌های تدریس و فنون معلمی	تعداد ساعات آموزشی: ۶۴ ساعت آموزشی (۳۲ جلسه دو ساعته حضوری).
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با سپری نمودن این درس ضمن آشنایی با اصول و قواعد نظری و عملی تدریس مباحث تجوید مقدماتی و تکمیلی قرآن کریم بتوانند علاوه بر بکارگرفتن اصول و قواعد مربوطه در تدریس خویش، توانایی انتقال مباحث مربوطه به قرآن آموزان را بیابند.	
وسایل و تجهیزات مورد نیاز: تخته سفید، نرم افزار، تابلوهای آموزشی و...	روش تدریس: پرسش و پاسخ، ایفای نقش، تمرین عملی و...

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا

۱/۱- جدول بودجه‌بندی عناوین درسی «روش‌های تدریس و فنون معلمی»

جلسه	عناوین و موضوعات تدریس	کارورزی
۱	مقدمه و بیان روش تدریس و کلاس‌داری	درخواست تدریس اختیاری از فراگیران برای تجزیه و تحلیل کلیات تدریس ایشان
۲	ارائه جدول مبنای تهیه طرح درس و توضیح آن و ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «مراتب قرائت» و کلیاتی از ویژگیهای معلم (از کتابهای روانشناسی معرفی شده از منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۳	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «آغاز قرائت + وجوه مختلف قرائت» و تدریس کاربردی «مبانی تعلیم و تربیت» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۴	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «ابتداء به کلمه + همزه وصل» و تدریس کاربردی «مبانی تعلیم و تربیت» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۵	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «طرق وقف بر آخر کلمه + احکام هاء» آخر کلمه» و تدریس کاربردی «مبانی تعلیم و تربیت» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۶	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس باب مخارج حروف «اندام های گفتاری + حروف هجاء + مخرج حرف + مواضع پنجگانه دستگاه تکلم (موضع جوف)» و تدریس کاربردی «طراحی آموزشی و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۷	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «مواضع پنجگانه دستگاه تکلم (مواضع حلق و لسان)» و تدریس کاربردی «طراحی آموزشی و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۸	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «مواضع پنجگانه دستگاه تکلم (مواضع شفتین و خیشوم)» و تدریس کاربردی «طراحی آموزشی و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۹	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: باب صفات حروف «صفات اصلی (جهر و همس)» و تدریس کاربردی «طراحی آموزشی و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۱۰	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: باب صفات حروف «صفات اصلی (شده و رخوت)» و تدریس کاربردی «طراحی آموزشی و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس

۱ - در روش ایفای نقش، فراگیر عملاً در نقش معلم ظاهر شده و به تدریس و انتقال مطالب می‌پردازد. این روش علاوه بر ایجاد شور و انگیزه در متعلمین، آنان را برای ایفای نقش معلمی آماده می‌سازد.

کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: صفات اصلی (استعلاء، استفال، اطلاق) و تدریس کاربردی «طبقه بندی اهداف آموزشی» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۱
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: صفات اصلی (انفتاح، اصمات و ادلاق) و تدریس کاربردی «طبقه بندی اهداف آموزشی» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۲
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: صفات فرعی (صفیر، قلقله، لین و انحراف) تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۳
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «صفات فرعی (تکریر، تفشی و استطاله)» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۴
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «صفات فرعی (غنه، نبره و بجه)» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۵
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام حروف «باب تفخیم و ترقیق حروف + تفخیم و ترقیق الف مدی» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۶
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام حروف «تغلیظ و ترقیق ل» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۷
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام حروف «تفخیم و ترقیق ر» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۸
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام حروف «تفخیم و ترقیق ز» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۱۹
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «باب ادغام + ادغام صغیر و کبیر + انواع رابطه دو حرف» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۰
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «انواع ادغام (و موارد آن در روایت حفص از عاصم)» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۱
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام نون ساکنه و تنوین «اظهار» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۲
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام نون ساکنه و تنوین «ادغام» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۳
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام نون ساکنه و تنوین «اقلاب و بخشی از اخفاء» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۴
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام نون ساکنه و تنوین «بخش دیگری از اخفاء» و تدریس کاربردی «روشها و فنون تدریس» (از کتابهای روانشناسی معرفی شده در منابع درسی)	۲۵

کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام میم ساکنه «ادغام، اخفاء و اظهار» و آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن	۲۶
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام مد و قصر «تعریف مد و قصر + اسامی مقادیر مد + ساختمان مد» و آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن	۲۷
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: احکام مد و قصر «انواع مد(مد اصلی و مد فرعی { شامل مد متصل، منفصل و بدل لازم، عارض و لین { }» و آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن	۲۸
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: باب وقف و ابتدا «وقف + سکت(موارد سکت جایز و واجب) + قطع» و آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن	۲۹
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: باب وقف و ابتدا «انواع وقف(از لحاظ محل وقف و مفهوم عبارت) + وقف اضطراری و وقف اختیاری {انواع آن + رابطه لفظی و معنوی { }» و آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن	۳۰
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: باب وقف و ابتدا «وقف اختیاری(وقف تام، کافی، حسن و قبیح)» و آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن	۳۱
کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس: باب وقف و ابتدا «انواع ابتداء(ابتداء تام، کافی، حسن و قبیح)» و آموزش کاربردی فصل دهم «مهارتهای آموزشی و کلاسداری» از کتاب کاربرد مهارتهای تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن	۳۲

تذکرات :

- ۱) در تمرین عملی تدریس، هر فرد در طول دوره حداقل باید دو نوبت به تدریس در حضور مدرس و افراد کلاس بپردازد.
- ۲) مدرس باید بعد از تدریس هر موضوع و بیان روش آموزش آن در هر جلسه حداقل از ۲ نفر از فراگیران بخواهد تا برای کارورزی و رفع اشکالات، یکی از دروس را تدریس نموده و خود ضمن نقد شیوه تدریس هر فرد و جویا شدن نقطه نظرات دیگر افراد در خصوص محاسن و معایب تدریس انجام شده، نهایتاً نظرات نهایی را در فرم سنجش روش تدریس منظور نموده و از آنان بخواهد تا برای جلسه بعد، اشکالات خود را برطرف نمایند.
- ۳) فرمهای سنجش روش تدریس میان دوره افراد باید توسط مسئول دوره در پرونده ایشان نگهداری شود، تا روند پیشرفت آنان در طول دوره مورد ارزیابی و بررسی قرار گیرد.
- ۴) مدرس محترم این درس می بایست همواره بر روشهای کاربردی تدریس تجوید مقدماتی کارورزی و بر اهمیت آن تأکید نماید.

ب- منابع درسی:

- ۱- کتاب حلیة القرآن (سطح ۲)، تألیف سید محسن موسوی بلده
- ۲- کتاب دانش تجوید (سطح ۲)، تألیف محمدرضا ستوده نیا
- ۳- کتاب «کاربرد روانشناسی در تدریس»، تألیف دکتر تقی ابوطالبی
- ۴- کتاب «کاربرد مهارت‌های تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن»، تألیف داوود تک فلاح

□ معرفی درس ۲:

نام درس: اخلاق معلمی	تعداد ساعات آموزشی: ۸ ساعت آموزشی (به صورت غیرحضوری)
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با آداب و وظایف مربوط به استاد و شاگرد آشنا گردند.	
منبع درسی: آیین دانشوری - ترجمه المراد من منیه المرید - تألیف: سیدمحمدرضا طباطبایی - انتشارات دارالعلم	

□ معرفی درس ۳:

نام درس: آشنایی با علوم قرآنی	تعداد ساعات آموزشی: ۸ ساعت آموزشی (غیرحضوری)
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران محترم ضمن آشنایی با بخش‌هایی از مباحث علوم قرآنی، پاسخگوی سوالات قرآنی قرآن آموزان نیز باشند.	

منبع درسی:

کتاب درآمدی بر علوم قرآن، تألیف: حسین تقی پور - انتشارات تلاوت
 توجه: این درس به صورت غیرحضوری و از ابتدای کتاب تا پایان درس دهم (قرائت قرآن) می‌باشد. لذا مابقی
 سرفصل‌های کتاب می‌توانند به صورت مطالعه آزاد توسط فراگیران انجام پذیرد.

آزمونهای پایانی

• الف) آزمون کتبی

آزمونهای کتبی پایان دوره شامل آزمون دروس: ۱- اخلاق معلمی ۲- آشنایی با علوم قرآنی می باشد که بصورت تستی - تشریحی برگزار خواهد شد.

• ب) آزمون شفاهی

این آزمون شامل مبحث روش تدریس تجوید تکمیلی خواهد بود. از هریک از فراگیران در پایان دوره، یک آزمون روش تدریس از مباحث تجوید تکمیلی گرفته خواهد شد.

برای این آزمون، یکی از موضوعات درس مربوطه برای فراگیر تعیین می شود تا وی پس از مرور! با استفاده از روشهای آموزش داده شده به تدریس آن بپردازد. به هر شخص برای توضیح و تفهیم موضوع درس محوله حدوداً ۲۰ تا ۲۵ دقیقه مهلت تدریس داده خواهد شد و تدریس فرد با توجه به فرم سنجش مهارتهای تدریس و توضیحات مربوطه امتیاز داده خواهد شد.

آیین نامه امتیازدهی به روش تدریس شیوههای تدریس و فنون معلمی در ادامه خواهد آمد.

حد نصاب نمرات قبولی در آزمونهای پایانی دوره تربیت معلم تجوید قرآن کریم				
ردیف	ماده امتحانی	ضریب	نحوه برگزاری	حداقل نمره قبولی
۱	روشهای تدریس و فنون معلمی	۳	شفاهی	۱۶
۲	آشنایی با علوم قرآنی	۱	کتبی	۱۴
۳	اخلاق معلمی	۱	کتبی	۱۴
	جمع	۵	کتبی و شفاهی	---

ضوابط ویژه اعطای گواهینامه به معلمان تجربی تجوید قرآن کریم

باتوجه به حضور معلمان باتجربه در حوزه تجوید قرآن کریم در استانها معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم این امکان را فراهم نموده است تا این افراد بدون حضور در کلاسهای آموزشی دوره و بصورت غیر حضوری، گواهینامه تربیت معلم تجوید قرآن کریم را دریافت نمایند. این افراد در صورت قبولی در آزمونهای ورودی و پایانی موفق به دریافت گواهینامه مربوطه خواهند شد.

*** تعریف معلم تجربی:

معلم تجربی به شخصی اطلاق می گردد که :

الف: دارای حداقل ۱۰ سال سابقه مستند تدریس در زمینه تجوید قرآن کریم باشد .

ب: سوابق ایشان مورد تأیید اداره امور قرآنی استان باشد.

ج: حداقل سن ۴۵ و حداکثر ۶۰ سال

*** مراحل و چرخه :

۱- ثبت نام و برگزاری آزمونهای ورودی توسط اداره امور قرآنی استان

۲- ارسال نتایج قبولشدگان در آزمونهای ورودی به همراه سوابق تدریس داوطلبان به سازمان دارالقرآن الکریم از طریق شیوه جدید ارسال مدارک.

۳- بررسی مدارک و صدور شناسه ویژه معلمان تجربی توسط معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم

۴- برگزاری آزمونهای پایانی و ارسال نتایج آن در قالب فرمهای مربوطه از طریق شیوه جدید ارسال مدارک .

۵- صدور گواهینامه معلمان تجربی و ارسال آن به استانها توسط معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن

الکریم

*** ضوابط

الف - پس از ارسال نتایج آزمونهای ورودی معلمان تجربی تجوید قرآن کریم توسط اداره امور قرآنی استان، یک شناسه ویژه معلمان فوق از سوی معاونت آموزش و سنجش سازمان دارالقرآن الکریم به استان مربوطه به استان مربوطه اعلام می شود و اداره امور قرآنی استان می بایست نتایج آزمونهای پایانی و مدارک ایشان را در شیوه جدید ارسال مدارک، جهت صدور گواهینامه به این سازمان ارسال نماید.

ب - آزمون روش تدریس برای این داوطلبان یکبار برگزار گردیده و فاقد آزمون تجدیدی خواهد بود و در صورت عدم کسب حد نصاب نمره در درس مربوطه، مردود بوده و می بایست در دوره حضوری شرکت نمایند.

تبصره: در صورت عدم کسب حد نصاب لازم در آزمونهای کتبی، آزمون تجدیدی از دروس کتبی بر اساس ضوابط برگزاری آزمون های تجدیدی که در انتهای این دفترچه موجود می باشد، از ایشان به عمل خواهد آمد.

ج - کلیه هزینه های جاری برگزاری آزمونهای کتبی و شفاهی برعهده داوطلبان می باشد.

د - در صورت درخواست داوطلبان مبنی بر برگزاری جلسات توجیهی جهت کسب آمادگی لازم برای شرکت در آزمون ها، برگزاری کلاسهای توجیهی با تقبل هزینه های جاری توسط ایشان بلامانع است.

کلیات طرح تربیت معلم صوت و لحن قرآن کریم

● اهداف طرح:

● اهداف کلی:

۱. شناسایی نیروهای مستعد و تربیت آنان جهت تدریس در دوره‌های آموزش قرائت قرآن کریم (سطوح ۴ و ۵) «بخش صوت و لحن».
۲. ایجاد زمینه و انگیزه در معلمان تجربی قرائت قرآن مجید، جهت استمرار و تداوم دانش‌اندوزی در علوم قرآنی و مهارت‌های تدریس در سطوح علمی و تخصصی.
۳. روشمند و هماهنگ نمودن آموزش‌های تخصصی (صوت و لحن) قرائت قرآن کریم کشور.
۴. تعمیم روش‌های بدیع و انتقال مهارت‌های تدریس یکپارچه و نظام قرائت قرآن کریم در سطح کشور.
۵. تکمیل حلقه‌های آموزشی در راستای زمینه‌سازی و اجرای نظام جامع و هماهنگ آموزش قرآن کریم.

● اهداف رفتاری:

انتظار می‌رود با برگزاری این دوره دانش‌آموختگان ضمن تعمیق ارتباط خود با قرآن کریم، با فنون و روش‌های نوین، علمی و تخصصی تدریس و آموزش «صوت و لحن» (قرائت قرآن کریم سطوح ۴ و ۵) و با روش جذب هرچه بیشتر مشتاقان فراگیری قرائت کلام وحی، آشنا شده و با همکاری سازمان دارالقرآن‌الکریم، نظامی یکپارچه و هماهنگ در آموزش‌های عمومی و تخصصی صوت و لحن قرآن در کشور را به اجرا گذارند.

● چکیده طرح:

طی اجرای این طرح و برگزاری دوره‌های مربوطه، علاقمندان به تدریس و تعلیم علوم و فنون رشته قرائت قرآن کریم (رشته صوت و لحن) پس از احراز شرایط گزینش، در «۴۸ ساعت آموزش حضوری» و «۳۶ ساعت آموزش غیرحضوری» شامل جلسات آموزش دروس: ۱- روش‌های تدریس و فنون معلمی ۲- آشنایی با علوم قرآنی ۳- اخلاق معلمی شرکت نموده و در پایان پس از موفقیت در آزمون‌های پایانی، ضمن اخذ گواهینامه مربوطه، به عنوان معلمان دوره‌های آموزشی قرائت قرآن کریم (سطوح ۴ و ۵- بخش صوت و لحن) در اداره امور قرآنی استان و مؤسسات و مراکز قرآنی مردمی و... به تدریس خواهند پرداخت.

● مشخصات کلی طرح:

- ۱- نام طرح: تربیت معلم صوت و لحن قرآن کریم.
- ۲- مدت طرح: ۴۸ ساعت آموزش حضوری و ۳۶ ساعت آموزش غیرحضوری.
- ۳- مقطع زمانی: در طول سال (طبق سهمیه اعلام شده یا بنا به درخواست استان).
- ۴- پیش‌نیاز: دارا بودن گواهینامه قرائت قرآن کریم (سطح ۶ و بالاتر) و ترجمه و مفاهیم قرآن کریم (سطح ۴) و یا قبولی در آزمون‌های ورودی معادل
- ۵- گستره طرح: سراسر کشور
- ۶- محل تشکیل طرح: ادارات کل تبلیغات اسلامی استان، مؤسسات مردمی فعال و خانه‌های قرآن فعال استان
- ۷- محتوای آموزشی: شامل دروس مندرج که در ادامه خواهد آمد.
- ۸- شکل اجرا: در قالب دو بخش حضوری و غیرحضوری.
- ۹- گروه هدف (مخاطبان): حائزین شرایط پذیرش.
- ۱۰- تعداد فراگیران هر دوره: حداقل ۱۵ و حداکثر ۲۵ نفر
- ۱۱- ارزش آموزشی: ۸۴ ساعت آموزشی.

• شرایط اختصاصی:

دارا بودن گواهینامه قرائت قرآن کریم (سطح ۶ یا بالاتر) یا قبولی در آزمون معادل.

🔴 **تذکره ۱:** داوطلبان شرکت کننده در این دوره که پیشتر موفق به اخذ گواهینامه تربیت معلم روخوانی و روانخوانی، تجوید قرآن کریم و... شده‌اند، با ارائه گواهینامه مربوطه از شرکت در آزمون پایانی « فنون معلمی، احکام عمومی و قرآنی، اخلاق معلمی و آشنایی با علوم قرآنی » معاف اند.

🔴 **تذکره ۲:** در شرایط برابر، اولویتها بر اساس ملاکهای زیر تعیین می‌گردد:

۱- دارا بودن سابقه تدریس در دوره های قرائت قرآن کریم.

۲- مدرک تحصیلی بالاتر.

۳- دارا بودن رتبه‌های ممتاز (در مسابقات قرآنی از جمله بین‌المللی، کشوری و استانی).

۴- دارا بودن محفوظات قرآنی.

جدول عناوین درسی، تعداد واحدها و ساعات آموزش و آزمون دوره

ردیف	عنوان درس	نوع درس	تعداد واحدها (ضریب)	تعداد ساعات آموزشی			نوع آزمون	حدنصاب نمره قبولی	ارزش آموزشی «به ساعت»
				حضور	غیر حضوری	جمع			
۱	روش‌های تدریس و فنون معلمی	تخصصی	۳	۴۸	۲۰	۶۸	شفاهی «تدریس عملی»	۱۶	۶۸
۲	اخلاق معلمی	عمومی	۱	---	۸	۸	کتبی	۱۴	۸
۳	آشنایی با علوم قرآنی	عمومی	۱	--	۸	۸	کتبی	۱۴	۸
	جمع کل		۵	۴۸	۳۶	۸۴	کتبی و شفاهی	---	۸۴ ساعت

دروس طرح تربیت معلم صوت و لحن قرآن کریم

□ معرفی درس ۱:

نام درس: روش‌های تدریس و فنون معلمی	تعداد ساعات آموزشی: ۶۸ ساعت آموزشی (۴۸ ساعت آموزش حضوری و ۲۰ ساعت آموزش غیرحضوری).
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با سپری نمودن این درس ضمن آشنایی با اصول و قواعد نظری و عملی تدریس مباحث صوت و لحن عمومی قرآن کریم بتوانند علاوه بر بکارگرفتن اصول و قواعد مربوطه در تدریس خویش، توانایی انتقال مباحث مربوطه به قرآن آموزان را بیابند.	
استانداردهای آموزشی:	
ویژگی‌های مدرس: دارای گواهینامه دوره تربیت مدرس صوت و لحن قرآن کریم و یا حداقل ۲ دوره سابقه تدریس روش تدریس در دوره‌های تربیت معلم علی‌الخصوص صوت و لحن قرآن کریم (منظور دوره‌هایی است که از سال ۱۳۸۸ برگزار گردیده است).	
وسایل و تجهیزات مورد نیاز: تخته سفید، نرم افزار، تابلوهای آموزشی و...	روش تدریس: پرسش و پاسخ، ایفای نقش، تمرین عملی و...

الف - سرفصل آموزشی و ریز محتوا

۱/۱- جدول بودجه‌بندی عناوین درسی «روش‌های تدریس و فنون معلمی»

جلسه	عناوین وموضوعات تدریس	کارورزی
۱	مقدمه و بیان روش تدریس و کلاس‌داری	درخواست تدریس اختیاری از فراگیران برای تجزیه و تحلیل کلیات تدریس ایشان
۲	ارائه جدول مبنای تهیه طرح درس و توضیح آن و ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «جایگاه قرائت قرآن و پیش‌نیازهای آن»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۳	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «جایگاه قرائت قرآن و پیش‌نیازهای آن»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس
۴	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «فصل تقلید (از ابتدا تا پایان تعیین مختصات صوت و محدوده صدای انسان)»	-
۵	کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل (تعیین مختصات صوت افراد مختلف توسط متعلمان)	
۶	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «فصل تقلید (از محدودیت‌های تقلید از مصریان تا پایان فصل)»	-
۷	کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل (شیوه‌های اوج‌گیری و تعدیل آنها)	
۸	کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل (شیوه‌های اوج‌گیری و تعدیل آنها)	
۹	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «فصل تطبیق (از ابتدا تا پایان پیاده سازی ردیف مؤثر)»	-
۱۰	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «فصل تطبیق (از آموزش برخی ردیف‌ها تا پایان فصل)»	-
۱۱	کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل (نقاط عطف تلاوت‌ها)	
۱۲	ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس «فصل نوآوری (از ابتدا تا ساختار مقامات اصلی و ردیف)»	-

ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام عجم و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۱۳
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام راست و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۱۴
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام نهان و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۱۵
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام بیات و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۱۶
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام صبا و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۱۷
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام حجاز و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۱۸
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام کرد و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۱۹
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (مقام سه گاه و ردیف‌های آن)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۲۰
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (ساختار مقام‌های فرعی و آموزش اهم آنها)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۲۱
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (ساختار مقام‌های فرعی و آموزش اهم آنها)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۲۲
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (ساختار مقام‌های فرعی و آموزش اهم آنها)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۲۳
ارائه نمونه طرح درس و روش تدریس « فصل نوآوری (از آشنایی با شیوه‌های اوج‌گیری تا پایان کتاب)»	کارورزی تهیه نمونه طرح درس (کلیه متعلمین) کارورزی روش تدریس و نقد و تحلیل تدریس	۲۴

تذکرات :

- ۱) در تمرین عملی تدریس، هر فرد در طول دوره حداقل باید یک نوبت به تدریس در حضور مدرس و افراد کلاس بپردازد.
- ۲) مدرس باید بعد از تدریس هر موضوع و بیان روش آموزش آن در هر جلسه حداقل از ۲ نفر از فراگیران بخواهد تا برای کارورزی و رفع اشکالات، یکی از دروس را تدریس نموده و خود ضمن نقد شیوه تدریس هر فرد و جویا شدن نقطه نظرات دیگر افراد در خصوص محاسن و معایب تدریس انجام شده، نهایتاً نظرات نهایی را در فرم سنجش روش تدریس منظور نموده و از آنان بخواهد تا برای جلسه بعد، اشکالات خود را برطرف نمایند.
- ۳) فرمهای سنجش روش تدریس میان دوره افراد باید توسط مسئول دوره در پرونده ایشان نگهداری شود، تا روند پیشرفت آنان در طول دوره مورد ارزیابی و بررسی قرار گیرد.
- ۴) مدرس محترم این درس می‌بایست همواره بر روشهای کاربردی تدریس صوت و لحن کارورزی و بر اهمیت آن تأکید نماید.

ب- منابع درسی:

- ۱: کتاب «صوت و لحن در قرائت قرآن کریم - ویژه معلمان صوت و لحن» - تألیف محسن یاراحمدی^۱
- ۲: بازشناختی در روش ها، معیارها و ضوابط آموزشی و فنی تقلید در هنر تلاوت قرآن کریم - تألیف محمد کاوند
- ۳: کتاب «کاربرد روانشناسی در تدریس»، تألیف دکتر تقی ابوطالبی
- ۴: کتاب «کاربرد مهارت‌های تدریس و روانشناسی در آموزش قرآن»، تألیف داوود تک فلاح

□ معرفی درس ۲:

نام درس: اخلاق معلمی	تعداد ساعات آموزشی: ۸ ساعت آموزشی (غیرحضوری)
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران با آداب و وظایف مربوط به استاد و شاگرد آشنا گردند.	
منبع درسی: آیین دانشوری - ترجمه المراد من منیه المرید - تألیف: سیدمحمد رضا طباطبایی - انتشارات دارالعلم	

□ معرفی درس ۳:

نام درس: آشنایی با علوم قرآنی	تعداد ساعات آموزشی: ۸ ساعت آموزشی (غیرحضوری)
اهداف رفتاری: انتظار می‌رود فراگیران محترم ضمن آشنایی با بخش‌هایی از مباحث علوم قرآنی، پاسخگوی سوالات قرآنی قرآن آموزان نیز باشند.	
منبع درسی: کتاب درآمدی بر علوم قرآن، تألیف: حسین تقی پور - انتشارات تلاوت	

توجه: این درس به صورت غیرحضوری و از ابتدای کتاب تا پایان درس دهم (قرائت قرآن) می‌باشد. لذا مابقی سرفصل‌های کتاب می‌توانند به صورت مطالعه آزاد توسط فراگیران انجام پذیرد.

آزمونهای پایانی

الف) آزمون کتبی

❖ آزمونهای کتبی پایان دوره شامل آزمون دروس: ۱- اخلاق معلمی و ۲- آشنایی با علوم قرآنی می‌باشد که بصورت تستی - تشریحی برگزار خواهد شد.

ب) آزمون شفاهی

این آزمون شامل مبحث روش تدریس عمومی صوت و لحن قرائت قرآن کریم خواهد بود. از هر یک از فراگیران در پایان دوره، یک آزمون روش تدریس از مباحث صوت و لحن گرفته خواهد شد. برای این آزمون، یکی از موضوعات درس مربوطه برای فراگیر تعیین می‌شود تا وی پس از مرور، با استفاده از روشهای آموزش داده شده به تدریس آن بپردازد. به هر شخص برای توضیح و تفهیم موضوع درس محوله حدوداً ۲۰ تا ۲۵ دقیقه مهلت تدریس داده خواهد شد و تدریس فرد با توجه به فرم سنجش مهارت‌های تدریس و توضیحات مربوطه امتیاز داده خواهد شد.

۱- جهت تهیه کتب با فروشگاه بصائر به شماره تلفن: ۶۶۹۵۷۰۲۰ و ۶۶۹۵۶۰۹۵ تماس حاصل گردد.